

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

KD

- 3 FEB. 2011

201004890-110

Saksbehandler
Anne Kirsti Welde
Oppvekst- og utdanningsavdeling

Innvalgstelefon
73 19 91 86

Vår dato
18.01.2011
Deres dato
29.10.2010

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2010/8988-632.0
Deres ref.
201004890

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høring - NOU 2010:8 - Med forskertrang og lekelyst - utredning fra utvalget som har sett på et systematisk pedagogisk tilbud til alle førskolebarn

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag viser til brev datert 29.10.2010 med invitasjon til høring om NOU 2010:8 Med forskertrang og lekelyst, systematisk pedagogisk tilbud til alle førskolebarn. Fylkesmannen er positiv til mange av utvalgets anbefalinger og forslag. I denne høringsuttalelsen har vi imidlertid valgt å kommentere de av forslagene som vi har spørsmål til eller har avvikende synspunkter på.

Ad 12.2 Gratis barnehage. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag støtter forslaget om 20 timer gratis barnehage i uken for alle barn i alderen 3-5 år. I de økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene, jfr kap 13.1, beskrives den samlede kostnaden av 20 timer gratis barnehage som om skyss er inkludert i gratistilbudet. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag stiller spørsmål om hvilke skyssordninger det her er tenkt på.

Ad 12.3.1 Samarbeid med andre instanser. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er enig i utvalgets forslag om å anbefale at alle barnehager skal ha tilknytning til et tverretattlig samarbeidsteam, men Fylkesmannen mener det er behov for å sikre dette i form av pliktbestemmelser i barnehageloven. Den tilførsel av kompetanse et slikt fast samarbeid kan medføre, vil bidra til å sikre kvaliteten og gjøre det mulig for barnehagen å gjennomføre de foreslåtte tiltakene om tidlig oppdaging av behov og intervensering. For å sikre et likeverdig tilbud for alle barn, bør det innføres plikt for kommunen som barnehagemyndighet til å tilrettelegge for at alle barnehager tilknyttes et tverretattlig samarbeidsteam samt korresponderende plikt for barnehageeier til å bidra i samarbeidet. Pliktbestemmelsen for barnehagemyndigheten bør ha som konsekvens at kommunen skal sørge for at de samarbeidende kommunale hjelpetjenestene, som PPT, helsestasjon og barneverntjeneste, har kapasitet til å gjennomføre oppgaven. Fylkesmannen mener det under dette kapitlet er naturlig å henvise og uttrykke støtte til forslaget om å innta en bestemmelse om rett til individuell plan i barnehageloven, foreslått i NOU 2009:18 "Rett til læring" og NOU 2009: 22 "Det du gjør, gjør det helt".

Ad 12.3.2 Samarbeid med foreldre. Foreldresamarbeidet er viktig for barnets nytte av barnehagetilbudet, og det er derfor av stor betydning at kommunen som barnehagemyndighet får klare oppgaver på området.

	Embetsledelse og administrasjonsstab	Kommunal- og beredskapsavdeling	Oppvekst- og utdanningsavdeling	Sosial- og helseavdeling	Landbruk og bygdeutvikling	Miljøvern-avdeling
Telefon	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00
Telefaks	73 19 91 01	73 19 91 01	73 19 93 51	73 19 93 01	73 19 91 01	73 19 91 01
E-post:	postmottak@fmst.no	Internett: www.fylkesmannen.no/st		Organisasjonsnummer: 974764350		

12.4.3 Skoleforberedende aktiviteter. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener de skoleforberedende aktivitetene som vektlegger sosiale kompetanse, språk og andre former for kommunikasjon er svært viktig for utviklingen av grunnleggende ferdigheter slik at barna står sterkere i å lykkes videre i skolen og samfunnet.

12.4.4 Tilpasset tilbud og identifisering av barn med særlige behov.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag støtter forslaget om å innføre en tretrinnsmodell for mer systematisk identifisering og oppfølging av barn med særlige behov, men Fylkesmannen ser behov for å sikre oppfølgingen i større grad.

Ved overgangen til rammefinansiering av sektoren, bortfalt øremerking av tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen.

Fylkesmannen har fra før av erfaring med at dette er en sårbar gruppe i barnehagen. De signaler Fylkesmannen har mottatt bare uker etter overgangen til rammefinansiering, gjør Fylkesmannen bekymret. Fylkesmannen ser behov for å innføre en individuell rettighet i barnehageloven til ekstra tilrettelegging av barnehagetilbudet for de barn som ikke har et tilfredsstillende utbytte av det ordinære barnehagetilbudet. Dvs at det bør innføres en rettighetsbestemmelse for en noe annerledes målgruppe, og med en noe annerledes rettighetsavgrensning, enn det som følger av bestemmelsen i opplæringsloven § 5-7 om rett til spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder. Se Utdanningsdirektoratets veileder av 14.09.09: "Veileder til opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning". Det faktum at det fattes forholdsvis få vedtak etter opplæringsloven § 5-7, sett opp i mot vedtak om spesialundervisning i grunnskolen, understreker etter vår vurdering behovet for en ny eller omskrevet bestemmelse.

Fylkesmannen viser til NOU 2008: 18 "Rett til læring" punkt 14.4 der det foreslås å overføre en noe omskrevet versjon av bestemmelsen om rett til spesialpedagogisk hjelp for førskolebarn til barnehageloven. Fylkesmannen mener dette forslaget er et skritt i riktig retning for bedre å kunne gi denne gruppen nødvendig rettsikkerhet. Vi ser imidlertid at det er behov for en grundig vurdering av bestemmelsens utforming, om den skal komme i stedet for eller i tillegg til dagens § 5-7, hvorvidt "gratisprinsippet" knyttet til § 5-7 bør fjernes og hvordan bestemmelsen kan kunne bidra til også å ivareta barns behov og rettigheter i barnehagetiden etter andre lovverk, herunder rett til nødvendig helsehjelp. Fylkesmannen mener at det bør inntas en bestemmelse i barnehageloven om Pedagogisk psykologisk tjenestes oppgaver overfor barn i barnehager, som foreslått i NOU 2009:18 "Rett til læring".

12.5 Personalet i barnehagen Fylkesmannen i Sør-Trøndelag deler bekymringen utvalget har i forhold til kompetansesituasjonen i barnehagesektoren, men ønsker å komme med noen betraktninger rundt utvalgets anbefalinger. Etter Fylkesmannens oppfatning er førskolelærer-mangelen, kvaliteten og kapasiteten i førskolelærerutdanninga hovedutfordringene. Som utvalget beskriver i kap. 5.3.1 stilles det store krav til personalet i barnehagen for at barnehagens samfunnsmandat kan oppfylles. NOKUT-rapporten om evaluering av førskolelærerutdanning i Norge 2010 konkluderer med at utdanningen må forbedres. Det er blant annet store variasjoner mellom utdanningsinstitusjonene når det gjelder kompetansen hos dem som utdanner førskolelærere, hvor vidt forholdet mellom teori og praksis er godt nok, og studentenes syn på hvor praksisnær og profesjonsrettet utdanningen er. Studentinnsatsen er relativt lav, og strykprosenten lavere enn i

en del andre tilsvarende høyskoleutdanninger. I tillegg til dette vet vi at forholdsvis mange førskolelærere aldri starter i, eller slutter i yrket etter kort tid. En kampanje for rekruttering til førskolelærerutdanningen kan kompletteres med å søke å rekruttere tilbake førskolelærere til barnehagen. Her er det et forholdsvis stort potensiale i dag. Det foreslås mange andre og omfattende tiltak som vil kreve store ressurser å gjennomføre. Det er viktig at disse ved en evt. realisering blir gjennomført i riktig rekkefølge, eller som en opptrappingsplan. Isolert sett kan forslaget om at dispensasjonsadgangen fra utdanningskravet skal innskrenkes være rimelig, men hvis det skjer før det finnes tilstrekkelig antall og kompetente nok førskolelærere vil det kunne føre til nedlegging av barnehager i distriktene. Et mål om at 50% av de ansatte skal være førskolelærere vil bli et langsiktig prosjekt i lys av dagens situasjon, som beskrevet over. Videre- og etterutdanning for hele personalgruppa inklusiv styrerne vil være viktige tiltak for å utvikle barnehagesektoren i den retningen Regjeringen varsler i St.meld nr 41 Kvalitet i barnehagen. Når det gjelder å innføre minimumskrav til formelle kvalifikasjoner hos assistentene hadde Fylkesmannen for å kunne vurdere det grundig, ønsket seg at utvalget hadde definert dette forslaget i større grad. Hva ligger i begrepet "formelle kvalifikasjoner" hos assistentgruppa? Et alternativ kan være å fjerne denne stillingsbetegnelse i barnehagene og på sikt erstatte den med andre stillinger/yrker/fag.

Når det gjelder forslaget om å lovfeste et krav til barnehagefaglig kompetanse i kommuneadministrasjonen mener Fylkesmannen at dette er et spørsmål som trenger en bred vurdering. Kommunens oppgaver på barnehageområdet har etter hvert blitt svært omfattende. I tillegg til barnehagemyndighetens ansvar for å godkjenne barnehager, veilede og drive tilsyn, har rett til plass, samordning av opptak, likeverdig behandling, kvalitetsutvikling og innføring av rammefinansiering ført til at kommunen samlet har behov for bred faglig kompetanse, både forvaltningsmessig, juridisk, på planarbeid, økonomi, samarbeid, ledelse og pedagogikk. Fylkesmannens erfaringer ved tilsyn og veiledning viser ikke nødvendigvis at de kommuner som har barnehagefaglig kompetanse i administrasjonen samlet sett løser disse oppgavene bedre enn andre kommuner. Vi erfarer at kommunenes organisering, politiske beslutninger osv. har stor betydning. Barnehagefaglig kompetanse er viktig, men oppgavene på barnehageområdet kan også kreve en bredere kompetanse enn dette.

12.6 Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har erfaring med at kommunene har ulik praksis i planarbeidet for overgangen mellom barnehage og skole. Derfor ser vi at det er av betydning at det innføres en plikt til samarbeid mellom barnehage og skole i regelverk og planverk for både barnehage og grunnopplæring.

Med hilsen

Kåre Gjønnes
fylkesmann

Solveig Strand
utdanningsdirektør